

Литературно ЗЕМЕДЕЛСКО ЗНАМЕ

СЪЮЗ НА ПИСАТЕЛИТЕ
ЗЕМЕДЕЛЦИ В БЪЛГАРИЯ

БУДИТЕЛИТЕ - ДУХОВНИ ВОДАЧИ НА НАРОДА

Денят на народните будители първи ноември е светъл празник в българския духовен календар. На този ден нашият народ отдава заслужена почит на своите духовни водачи дейците на националното възраждане, на просветата и културата, на науката и изкуствата. Възрожденският порив на народните будители, техният кристално чист морал, апостолската им безкористна дейност за Отечеството са добродетели, които трябва да служат като светъл пример и на днешните поколения.

Думата будител има санскритски корен буда, която означава зрящ, буден.

За първи път този празник е честван през 1909 г. в Пловдив от група учители. Те решили да го честват на 19 октомври, когато българската православна църква почита небесния закрилник на България свети Йоан Рилски. По новия календарен стил първи ноември е определен за празник на будителите. Свободолюбивите, хуманни и патриотични дела на Иван Рилски с право го поставят в началото на народните будители.

Гордост за нас, земеделците е, че празникът на народните будители е обявен за общонационален от правителството на Александър Стамболийски през 1922 г. Това става с Окръжно писмо № 17 742 от 25 юли 1922 г., подписано от министъра на народното просвещение Стоян Омарчевски. Писмото е изпратено до ректорите на университетите и академиите, учителските институти, всички училища, регионалните отдели на министерството. Ето какво се казва в Окръжното:

„Допреди войната образованието и възпитанието в нашите училища бе насочено към едно планомерно и системно развитие сред учащата се младеж на национални и отечествени добродетели...И още: любов и почит към стариннобългарското, благоговение пред дейците и строителите на нашето национално дело, старание и съревнование към доброто и хубавото. Тия добродетели бидоха основно разклатени от отрицателните резултати на войните преди всичко в самото общество, а оттам и отражението на отрицателните прояви в училищата и младежта. Последната се увлече по всекидневното, забавителното в живота и... полеха-лека тя се отдалечи от ценното и същественото в живота и миналото...”

За съжаление след жестокия преврат срещу законното земеделско правителство, а и по-късно народните будители бяха забравени. Улисани в своите лични и теснопартийни интереси много правителства проспяха Деня на народните будители.

След 1944 г. Денят на народните будители е отменен от комунистическото правителство. Празникът бе възстановен през 1992 г. с решение на Народното събрание.

Корените на будителството срещаме още при великото дело на св. Кирил и Методий, из църквите и манастирите, из килийните училища. Първите народни будители са духовници, учители, поборници за народни правдини и свобода. Искрите на голямото народно пробуждане хвърля Отец Паисий с написването, преписването и четенето на „История славяноболгарская“ през 1872 г. Сетне идват последователите и продължителите на неговото дело: Софроний Врачански, Неофит Рилски, Петър Берон, Димитър и Константин Миладинови, Георги Раковски, Найдено Геров и много други. Те пръскаха искрите на знанието и свободолубието из цялата ни поробена Родина. Повечето от тях са и борци за национално освобождаване и освобождение. Делото и заветите на първобудителя Паисий продължават Петко Рачов Славейков, Васил Левски, Любен Каравелов, Христо Ботев, Иван Вазов...Щафетата е продължена и от стотиците учители, духовници, читалищни дейци, книжовници...И всякакви други напредничави българи. Всички те работят безкористно за духовното издигане и националното самоосъзнаване на народа ни. Тези титани на българския дух със своя безграничен и

ПЕЙО ЯВОРОВ

РОДЕН -

01.01.1878 г.

ПОЧИНАЛ -

17.10.1914 г.

НА ЕДИН ПЕСИМИСТ

Да, роб е той, народа, и спи дълбоко, гробно,
в безчувственост нехайна, в мълчание беззлбно
на привичен покой:

окови тежки влачи и тъй смирен умира,
че щастието сякаш в неволята намира,
да, брате, роб е той.

Но хулна реч не казвай, недей го кле жестоко,
че уж не виждал злото, когато по-дълбоко
забива нокти то -
и смучи, и досмуква последната остана
живителна кръв капка в снагата, всичко дала:
защо грешиш, защо?

Аз зная, ти го любиш, неволника вековен,
и с болка го ругаеш в копнежа си синовен,
знам твоите мечти...
Че раснал си при него, че залък твърд и черен,
делил си нявга с него; ала кажи, син верен,
познаваш ли го ти?

Уви, да беше знаял съмнения тайни
и жалбите сърдечни, и мъките безкрайни
на тоз прегърбен роб,
ти в ужас би настърхнал, не клел би тъй злобливо
и участта му тъмна оплакал би горчиво,
кат зинал бащин гроб.

А той се мръщи ядно на робството в хомота,
той чувства дълбоко неправдите в живота,
но не и трезва мощ...
Че злата орисия в бедите обвинява
и с поглед към небето пощада ожидава:
слепее в черна нощ!

Иди, иди при него: лъчата всепобедна
на знанията твои - в тъмата непрогледна
там нека възсият.
Прогледнал, той ще скъса оковите тогава
и към честита бъдност пътеката най-права
самси ще узнай.

неудържим порив към свобода, справедливост и напредък запалиха зората на Възраждането на българската духовност и нация, отдадоха силите, таланта и живота си за най-висшия идеал - свободата и напредъка на Отечеството. Техният патриотичен и високоблагороден пример бе подет от стотици монаси, даскали, книжовници, поети, писатели, революционери... Безкраен е техният списък: Хаджи Димитър, Стефан Караджа, Капитан Петко Кирияков, Ильо войвода, Георги Бенковски, Бачо Киро, Ангел Кънчев, Баба Тонка и синовете ѝ, Захари Стоянов, Стефан Стамболов, Тодор Каблешков...Всички те и още стотици като тях бяха приели свободолюбивите идеи на първобудителите, тяхната апостолска и неуморна работа в служба на Отечеството. И изпълниха достойно своя дълг. А техните верни последователи в освободената Родина тачеха патриотичната им дейност, славните им подвизи и светлата им памет.

Българските възрожденци бяха обладани от патриотичен стремеж и решителност за саможертва в името на своя народ.

На стр. 4

НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ

РОДЕН -

26.05.1885 г.

ПОЧИНАЛ -

06.10.1960 г.

На Тракия всред звучните нивя,
безбрежни, златокласи,
душата безметежна се унася,
и аз вървя.

И аз вървя, милуван от вълните
на плодни равнини.
Всрод родните поля звъни
утехата на дни честити.

На заник догарят
в лъчите последни
и задух, и зной.
Трептят и отмарят
поля неизгледни
в безлюден покой.

И златните ниви
люлеят назрели
без бряг класове.
Звънят треперливи
безоблачни трели
и някой зове,

всрод ржж изкласила,
на отдиш и песни
работен народ.
А месец разстила
Покрови небесни
от синия свод.

ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!
С пожелание за здраве и незабрана
на всичко написано...

Методи Ковачев 3 септември
Дарина Цветкова 14 септември
Йорданка Христова 24 септември
Надежда Цанева 14 октомври
Димитър Южнянин 16 октомври
Петър Илиев 27 октомври

НОКТЮРНО

Пак се водим за ръце.
Боже,
колко е невероятна
тази твоя, топла длан!
Пак съм твоето дете,
ти пристан
и ще се изгубим в лунната пътека...
Ще пътуваме в безкая,
ще намерим пътя призори.
Пак ще ни одумват всички баби
И закукат кукувици.

Дарина Цветкова

ДАЛЕЧНИ МИГОВЕ

забравени.
Дали да чакам
до полунощ
същите усмихнати иски
в очите ти,
или с ревност
ще ме изпратиш при друг,
защото нямаш време
и покой за мен.
Сама,
с тишината едва ли
бих могла да стигна
до теб.

Йорданка Христова

КРАСОТА

Разтирил стадо край планински вир,
в полите на била гористи,
стои прехласнат до брега пастир
и гледа към водата чиста.

Как плуват в прохладни дълбини
пъстърви сребърни на воля,
а над вълните трепкат светлини,
играят сенки на топили.

Той свирна, както в детството, с уста
и хвърли камък в езерната бездна.
Смутена, крехката ѝ красота
като стъкло се счупи и изчезна.

Димитър Южнянин

ТРЕВОГА

Вред в полята ниви неорани.
Дива пустош властно се всели.
Само скитат приказливи врани,
с вятър виещ в плевели с бодли.

И ливадите, с тъга копнеят,
за човешка глъч и песни пак.
Лете звънките коси не пеят,
вехне и прегаря цъфнал знак.

Пък горите тихи и смирени,
гинат в яростен нелеп огън,
и крадци, от алчност озверени,
грабят трупи и търгуват вън.

А народа стене в немотия,
както стене майката земя.
Хора, спрете нагла съсипия,
паст разтвори като ламя!

Петър Илиев

НЕ СЪМ „НА ПОПРИЩЕТО ЖИЗНЕНО В СРЕДАТА“...

Не съм „на попрището жизнено в средата“ -
назад да се обръщам ме е страх,
че стъпките ми бързо откънтяха,
оставили по пътя само прах.

Напред да гледам - за кога ли вече?
Далеч от времето без пориви живях.
Не търсех каменистото поречие
и през годините без пламък тлях.

А можеше да бъде друго -
следа да има и след моя ден.
И не сега в съмнение да диря
все още дремещото в мен.

Недей ми казва,
че е много късно за всичко:
да напиша стих,
да търся детелина четирилистна
и извора, от който пих,
когато бях на двадесет години...
Не ме придумвай,
че покоят е живот -
покой не искам.
Мъртвите почиват.

Надежда Цанева

ЛУДОСТ ОТ ЛЮБОВ

В дъждовен ден
с плетени обувки на бос крак
ти Любов дойде при мен
и слънцето изгря на моя праг.

И в сънищата на деня
аз възкръснах млада.
Възропта човешката ни същина:
това е лудост, старческа прищявка...

А във времето
синевата безпристрастна с благослов
направи заключение:
-Това нарича се любов!
И без никакво съмнение!

Маргарита Нешкова

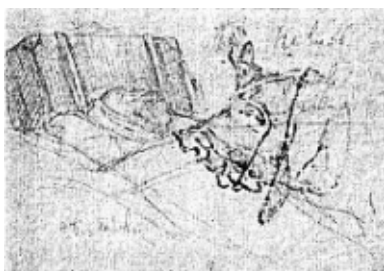
ПОВИК

Конете на деня - на водопой,
усмихната се губя в ширинето,
и виждам баба със стария разбой
тъче пътека към небето.

И викам детството-наивно, босоного
в жаравата от болка и раздяла.
Какво ли се научих аз да мога -
Луната да превръщам в птица бяла.

Дедите ми, жените на рода ми,
във люлка на ръцете си ме вдигат.
И ме кръщават с неспокойно име,
та свободата вечно да не ми достига.

Вяра Дамянова

Борис Павлов – мъртъв

Стойчо Мошанов

ПРОБИВИ В СТЕНАТА - изложба, спомени, поуки...

Почти месец изложбата „Пробиви в стената“ (рисушки от концлагера в Белене) гостува в Русе. На 1 септември, в Русенската художествена галерия при голям обществен интерес Веселин Байчев, дългогодишен диригент на Русенската опера, представи експозицията и албумът „Спомени от лагерите“, събрал около 250 оригинални портретни скици, шаржове, карикатури и ескизи на концлагеристи от Белене, рисувани от неговия баща д-р Петър Байчев. Д-р Петър Байчев е бивш военен съдия, доктор на правните науки, участник в двете световни войни и затворник от Белене.

Автопортрет на д-р Петър Байчев

В горещия летен следобед пред посетителите в залата оживяха образите на видни български политици - министри, генерали, опозиционни депутати и ... просто лица на хора с позиция, сред които Александър Гиргинов, ген. Вълков, Милан Дренчев, Крум Неврокопски, Стойчо Мошанов, Марко Рясков, Недялко Атанасов, Христо Стоянов. Това, което отличава рисунките от тази изложба е, че всички те са правени от натура, в концлагера. Макар и юрист по образование, д-р Петър Байчев е и чудесен художник. Веселин Байчев увлече публиката с разкази за своя баща, за семейството и рода си, с личните си спомени за него и със спомени за онова, което е научил през години за „живота“ в лагера Белене. Музикантът вмъкна в своето експозе и музикален запис - в смълчаната зала прозвуча „Маршът на лагеристите“, с който противниците на комунистическия режим, затворени зад бодливата тел на дунавския остров е трябвало да започват и завършват нечовешко-тежките си дни. Чрез силата на трите изкуства - музика, графика и слово ужасът на минало, което още дебне зад гърба ни проби стената на днешния ден, за да ни напомни колко тънка е границата между светлите обещания и реалността, между красивата идея и терора, между псевдодемокрацията и тоталитарната държава.

Открита за първи път на 10 ноември 2014 г. от президента Росен Плевнелиев в Националната художествена галерия със съдействието на Фондация „Платформа София“ и Института за изследване на близкото минало, изложбата обиколи много български градове, а от 15 до 20 септември бе представена и във фоайето на централния корпус на Русенския университет. Веселин Байчев, като син на художника, организатор и съавтор на книгата „Спомени от лагерите“ изнесе лекция пред студенти и преподаватели за поуки от близкото минало.

Габриела Цанева

Александър Гиргинов

Недялко Атанасов

Нови книги

МОЯТА БЛАГОДАРНОСТ

Когато през април 2013 г. се запознах с автора Йордан Борисов, дори не бях помислила, че ще дойде ден да прочета книга, посветена ми от него. Такава е книгата "Късни цветя" стихове и поеми, която бе представена на 29 септември т.г. в читалнята на НЧ "Развитие 1869" - Враца. Същата подарихме на всички присъстващи на тържеството. В този ден, аз организирах моя документална изложба - дипломи, грамоти, поздравителни адреси и плакети. Освен тях показах наши творби, отпечатани в различни вестници и списания, както и отзиви от автори за нас. Моето хоби в свободното ми време е да събирам публикации за хора-личности независимо от тематиката.

Представянето на книгата и изложбата бяха обявени от г-жа Полина Якимова главен библиотекар към читалището. Тя запозна гостите - над 50 литературни творци и читатели с кратки биографични данни за нас - виновници за събитието.

Авторът г-н Борисов изясни, как е създадена книгата през изминалите две и половина години на нашето приятелство. След това той прочете няколко лирични свои стихотворения - за нашата дружба, родния ни град и тъжното ни време на "Прехода".

По мое желание той прочете стихотворението "След мене", което събужда в мене извора на моите сълзи:

СЛЕД МЕНЕ

Живей - щастлива и добра -
облечена във дреха бяла.
Събуждай сънната гора
любима песничка запяла.

И нека твоя нежен глас
звъни във утрото сияйно.
От нейде ще те слушам аз
и всичко пак ще е безкрайно.

Безкрайна ще е любовта,
дошла във късната ни есен,
донесла плач и красота
Във недопятата ни песен.

Авторът прочете и стихотворението "Страх", в което разкрива своя тъжен живот, по време на несправедливата репресия извършена над него през 50-те години на миналия 20 век.

След това последваха връчване на поздравителни адреси и цветя: От г-жа Радосвета Крумова - отдел "Култура" на община Враца, г-н Димитър Тошев - секретар на читалището, инженер Лъчезар Генов и Ваня Колева учител-пенсионер от Враца. Поетът-журналист Кирил Андровски прочете стихотворението на автора "Завист". Йордан Борисов получи благодарствена грамота за направеното дарение на библиотеката книгата „Късни цветя“ стихове и поеми. С внимание, интерес и похвали бе посрещната изложбата от всички посетители, особено показаните дипломи, грамоти, плакети и публикации за видни личности и събития.

По време на нашия празник звучеше моя глас с песни от шестия ми самостоятелен концерт "О, младост, върни се!" състоял се на 20 август т. г. Събитието завърши с "На многая и благая лета", за здраве на всички присъстващи, и коктейл. Поезията и музиката вървят ръка за ръка, така се случи и при нас.

Изказвам моята сърдечна благодарност на приятеля и сподвижник в живота ми г-н Йордан Борисов, с пожелание за здраве, житейско дълголетие и творческо вдъхновение!

Дора Манчева

Литературно земеделско знаме, бр.5/2015 г.

СМЯХ, СЪЛЗИ И ОЩЕ НЕЩО

С новата си книга „Смях и сълзи“ Стоян Колдов се представя пред читателите като добър поет-сатирик.

Съставена е от три раздела: Сезика на Езоп, Диалози и Закачки.

Повечето от творбите в тях се отличават със значим общественосоциален заряд, с актуална идейно-тематична проблематика.

Леката ирония, острата сатира и хапливият сарказъм са основните похвати, с които са изобличени типични отрицателни явления в обществения и политическия живот в България както от недалечното тоталитарно минало, така и от близкото объркано минало. А най-много творби, съвсем естествено, разработват теми от мрачното, безизходно днешно безвремие.

На прицел са взети безправието и безнравствеността, връзкаството и кариеризма, задкулисието и стремежът към лично облагодетелстване и забогатяване... Особено безкомпромисен е авторът към демагогията, моралната деградация, алчността, хамелеонството и фалша на политиците и властниците у нас.

Свежият хумор и острата сатира са съчетани с горчива болка, комично окарикатуряване, весели безобидни закачки, шеги...

През годините на комунистическия режим, осъществяван с помощта на вездесъщата Държавна сигурност в България нямаше свобода на словото. Прословутият Шести отдел на ДС непрекъснато държеше под око преди всичко интелектуалните среди, дейците на културата, средствата за масова информация и т.н. Служителите и сътрудниците на Държавна сигурност слухтяха навсякъде. Цензурата следеше особено зорко хумористично-сатиричните произведения и бдеше да не се промъкне нещо, което би засегнало

устоите на „народната“ власт. С особено внимание бяха удостоени „неблагонадеждни“ творци с будна гражданска съвест и талантиливо остро перо, които се осмеляваха да разобличават пороците на властващите, поради което бяха дамгосани с печата на недоверието.

Стоян Колдов е един от тях. И съвсем естествено много от тези автори прибегваха до езика на Езоп.

Алегорията, олицетворението и иносказанието винаги са подходящи изразни похвати да се кажат нелицеприятни истини за времето и нравите, за живота в обществото; да се изобличат самозабравили се властници, всевъзможни техни приближени и т. н. А за държавите с диктаторски режими всичко това се отнася с най-голяма сила.

Навярно тази е причината Стоян Колдов да насочи творческите си търсения в областта на баснята. И добре е сторил, защото тук е изявил част от истинските си творчески заложби.

С хумор и сатира се занимавам още от началото на творческия си път, имам самочувствието, че познавам добре развитието им у нас през последния половин век. Познавам в основни линии развитието на баснята от Езоп, през Лафонтен и Иван Крилов, както и на българската басня от Петко Р. Славейков и Стоян Михайловски до наши дни. Следя творчеството на съвременните автори на басни и мога без колебание да кажа, че басни като „Издигане“, „Добрият ловджия“, „Кон и господар“, „Самар и магаре“, „Кратуна и диня“ и други от Стоян Колдов са сред добрите постижения в областта на този жанр през споменатия период от развитието на българската хумористично-сатирична литература.

Много са оригиналните хрумвания, остроумните находки в басните, епиграмите и закачките в тази книга. Ще дам като пример баснята „Кон и господар“:

Един прекрасен ден

попитал Конят възмутен:

-Защо капаци ми поставяш!?

Очите ми защо затваряш!?

Не виждам ни на ляво, ни на дясно.

Светът превръща се в шоценце тясно!

Потупал го гальовно господарят,

юздата му притегнал здраво

и викнал му високо:

-Но само тъй върви се право

в желаната от мен посока!

С Езопов иронично-присмехулен език по литературно-художествен път Стоян Колдов е казал много истини за нашето

НОВИ КНИГИ

ИВЕТА ВРЕСКОВА -
С ПЪРВА СТИХОСБИРКА

В Пазарджик се състоя премиера на първата стихосбирка на младата наследничка на стар земеделски род от с. Славовица - Ивета Врескова. През тази година тя завърши гимназия и вече е студентка първи курс в УНСС.

Редакторът на книгата Кирил Назъров я представи в чудесната творческа атмосфера на градската художествена галерия „Станислав Доспевски“.

Доминираща тема в стиховете на Ивета, съвсем естествено за млад човек, е темата за най-възвишеното човешко чувство - любовта. Любовта, която носи удовлетворение и щастие, но и разочарования, болки... Тя възпява и Родината, родното място, великия земеделски водач Ал. Стамболийски...

За лириката е характерен изповедният тон. Така е и при Ивета. Тя споделя своите искрени чувства, силни възнения, романтични трепети и мечти.

Не на последно място трябва да изтъкнем факта, че книгата е издадена благодарение на моралната и финансова подкрепа на бабата на Ивета, известната земеделка Надежда Врескова.

Ласкави думи за авторката и стиховете ѝ казаха нейната учителка по литература, изявени литературни творци, съученици и др.

Творчеството е непрекъснато пътуване към духовно извисяване и съвършенско. Пожелаваме на талантливата млада авторка в това дълго пътуване да я съпътства любовта и творческият порив.

СТАМБОЛИЙСКИ

Един бе той, един остана.
Тогава и винаги във нашите сърца.
Не би умрял, не би престанал
в нас да пали огнена искра.

В юнски ден отнет бе той,
на къс по къс, разсечен.
Каква е таз съдба?

Добрият е на мъка все обречен.
Не си умрял! Не си умрял ти,
Александре.

Ти в пламенните ни сърца си още жив!
С гордост носим твойто знаме
и вървим по твоя път правдив...

Ивета Врескова

време. И в това е основното достойнство на новата му книга „Смях и сълзи“. Вярвам, че тя ще допадне на непредубедените читатели, ще бъде актуална и ще се чете с интерес и в бъдещето.

Кирил Назъров

БУДИТЕЛИТЕ - ДУХОВНИ
ВОДАЧИ НА НАРОДА

оа стр. 1

Те бяха истински народни будители в най-точния смисъл на думата. Благодарение на тях и техните последователи България оцеляваше, извоюваше свободата си и се развиваше през вековете.

Будителите винаги са били духовна опора на народа ни. Те са ни нужни и днес в нашето бездуховно, задрямало и забързано време, за да ни будят. Особено са ни нужни в днешните тежки и тъжни за обикновените хора дни. Затова нека не проспиваме Деня на будителите. Нека не го отбелязваме само формално. Днешните и бъдещи поколения българи трябва да се учат от родолюбивите идеи, от нравствената чистота и от всеотдайната служба на Отечеството, завещаани ни от народните будители. Техният възвишен пример ни е нужен днес и утре. За да имаме моралното право да се наречем техни потомци и достойни граждани на Република България. За да се постигне достойна участ за народа и Отечеството ни.

Кирил Назъров

ОТКРАДНАТ ПРАЗНИК

Утре е Петковден - съборът на селото. По „славейчето“ съобщиха, че тази година няма да има събор. Въпреки това бригадирът на първа полевъдна бригада Христо Иванов-Чилика предупреди хората си, че ще почнат оранта през нощта, за да привършат и се приберат за празничната трапеза. Всички имат близки и приятели в околните села и може някой да се сбърка и дойде на гости.

Чилика е висок, набит, червендалест, с ниско подстригана кестенява коса и дълги рижи мустаци. Силен и подвижен веселяк. Голям мераклия на коне. Само Иван Беровски имаше по-добри коне от неговите в село, но той беше и по-имотен и Чилика се примиряваше с максимата „С млад не се бори и с богат не се мери“. За проявена храброст във войната беше награден с два ордена - български кръст за храброст 3-та степен и със съветски. Беше тежко ранен, та се лекува близо година, но оздравя напълно. Раняването и ордените го издигнаха в очите на селяните му и всички от уважение почнаха да му викат бай Христо Чилика.

Вечерта преди празника със стопанката си, буля Стояна, подготвиха всичко за празничната трапеза - и чорбата, и печеното. Дремна няколко часа и замина за къра. Оряха на големия блок в „Бранището“. Преди години тази мера беше церова гора. След образуването на ТКЗС беше изсечена, изкоренена и разорана. Равна е като тепсия и до хоризонта не се вижда никакво дърво. Наскоро беше валил дъжд и оранта спореше. Конете бяха добре гледани и яки. Чилика сам беше си избирал членовете на бригадата. Всички бяха съвестни и работливи. „Сайбии ми трябват“ беше казал на дядо Недю - първият председател на ТКЗС-то и той му разреши да си избира.

Към девет часа спряха, за да си отдъхнат конете, а те да хапнат по залък и да се подкрепят. Пушачите изпушиха по една цигара и браздите залягаха една след друга.

Наближаваше пладне, когато Чилика спря на края, избърса с ръкав потта, оросила челото му и извика:

-Край! Стига толкова! Нормата е надхвърлена.

Орачите шумно прибраха плуговете и каруците затрополиха към село.

Когато наближиха първите къщи забелязаха пазванти с пушки.

-Стой! - извика един млад непознат мъж.

Чилика дръпна юздите и конете се заковаха на място.

-Къде отивате?

-Отиваме си вкъщи - отговори Чилика.

-Няма да си ходите, ще обърнете каруците и ще отидете да орете. Имаме заповед никога да не пускаме в селото до вечерта.

-Няма да се върнем!

-Назад! - гневно извика непознатият и извади пистолета си.

Христо Чилика скочи от каруцата и се приближи към него. Наскачаха и останалите. Младежът насочи пистолета към тях.

-Не се приближавайте, ще стрелям!

-Момче, при Драва-Соболч немците набиха два куршума в мен и не ме затриха. Ти ли сега искаш да ме затриеш? Свали пицкова! - с разтреперан глас каза Чилика.

Младежът се поколеба, свали пистолета, но с твърд глас каза:

-Разберете! Няма да има събор, няма да има празник, днес си е обикновен делничен ден.

-Имота ни взехте, сега и празника ли искате да ни вземете? - обади се Петър, най-заможният член на бригадата.

-Мълчи, Пешо! Ние с младежа ще се разберем, види ми се наше, селско момче - Чилика махна с ръка към Петър и се обърна пак към младия мъж.

-Другарю, не те познавам, не си нашенец, но трябва да се разберам. Преизпълнихме си нормата и ни се полага почивка.

-Сега не! Ще се разберам, само ако обърнете каруците обратно.

-Качвайте се и ме следвайте! - Чилика постоя още един миг, измери с присвити очи непознатия и двамата пазванти и се качи на каруцата.

-Дий! - дръпна юздите и зави встрани. Камшикът му изплющя по гърбовете на конете и те се стрелнаха галопиращи към селото.

Младежът вдигна пистолета и стреля няколко пъти във въздуха. Когато и последната каруца профуча край него, той отпусна ръката си и извика след каруцарите:

-Мамка ви, гадове!

Двамата пазванти стояха като гръмнати. Пушките им стърчаха през рамо, като тояги. Това ядоса още повече младежа и той си изля гнева върху тях.

-Дръвници! Защо не стреляхте и вие?

-Как ще стреляме, бе другарю?

-Гадовете трябва да се бият!

-Прощавай, другарю, но Христо Чилика не е гад. Ти не го познаваш. Два ордена има от войната и е най-добрият бригадир в стопанството.

-Знаех си, че няма да го спрем - обади се за първи път вторият пазвантин Денчо. Той беше смирен, тих човечец и увисналата на гърба му пушка не подхождаше нито на ръста му, нито на смирението му. Представителят на Околийския съвет го стрелна с очи и гневът му се върна.

-Вие сте баби! Кой ви даде тези пушки? На вас и криваци ви са много.

Псувните му проекаха в смълчаното поле.

В това време бригадата подсушаваше потта на конете, която бе избила на бяла пяна под каишите на амуницията. Бягството наподобяваше кушия с каруци. След подсушаването един по един се изнизаша из портала на стопанството и с бързи крачки се отправиха към домовете си.

Когато Христо Чилика влезе в двора, той се спря стъписан. Дворът беше празен. Откъм къщата не се чуваше гълчава. Поспря се за малко и му стана чоглаво. Всяка година на този ден тук беше пълно с каруци. Къщата с хора, а сега - глуха тишина. На прага го посрещна буля Стояна.

-Не ги пуснаха - изхлипа тя. След това на пресекулки продължи - кака Пена и бачо с децата бяха дошли. Имаше и много твои приятели. Върнаха всички сборяни. От града хора с пищови и от село с пушки им преградиха пътя. Кака ревеше оттатък, а аз - от тука. И дечурлигата се разреваха, но никой не се смили да пусне поне тях. Чучичката да ги тръшне дано... клетвите на буля Стояна заваляха като порой.

Чилика влезе в голямата одая. Празничната трапеза беше подредена. Седна на един стол, облегна се на стената и притвори очи. Спомни си миналите събори. Видя роднините и приятелите си. Ядат, пият и пеят. Зет му Здравко свири с гайдата, а сборяните играят. Веселие, прикази, смях, гълчава, а сега тишина, мъртвило. Само жена му опява в другата стая.

Той стана, надигна пълната кана с вино и я пресуши. Избърса мустациите си и удари с юмрук по масата.

-Ех, Пешо, права ти беше приказката, те и празника ни взеха.

Гласът му, непознат и дрезгав, отекна в празната одая.

Димитър Бойновски,

„Откраднат празник“, Русе, 1997 г.

ЗЕМЕДЕЛСКАТА КОРОНА

Къде са дребните душици,
що името ни взеха без закон?
Потайно чешат си езици
и чакат да се върнат на бял кон.

Блазе ви, превзети „мъжкари“?
Носовете покажете си поне!
Къде сте, о, вий земни твари!?
Мърша! Не сте узрели за бране!

Но Земеделско име стогодишно
не е за всекиго на таз земя!
И беше толкова излишно!
Невърстната ви „рожба“ онемя.

Днес светът е джунгла, страшен лес!
Да,! Друг на картината е фона.
Трябва много обич, мъжка чест!
Тежи тя земеделската корона!

Васил Калфов

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

редактори:
Габриела Цанева
Кирил Назъров
технически сътрудник:
Маргарита Нешкова
предпечат: Г. Цанева

контакти:
София, 1000
бул. „Дондуков“ №38;
gabrielle@mail.bg

Ситни - дребни
като камилчета

ДОЧУТ РАЗГОВОР МЕЖДУ ДВЕ
ВЪЗРАСТНИ СЪСЕДКИ

-Пено-о-о-о, Пено ма! На тия изборе куметски за когива че гласуваш?

-Леле, Гано-о-о, сите кандидати са от убави, по-убави, младоци и били с фисше убразование. И я да не ги обидя, че им тегля чертата на общо уснование!

-Ама така бюлетината ти става нефалидна!

-Бе, фалидна-нефалидна, с тия очни пердета, каквото и да направя, ще ми е от Господа простено! А ти Гане че гласуваш ли?

-Мисля да не одам да гласувам за тия поразници! Те все големи неща обещават, а сетне ги забуравят! Но ако некой от тях направи тайно дарение на моите внуци, че гласувам за него на драго сърце! - и замълча дискретно...

В настъпилата пауза двете съседки неусетно се унесоха в сладка дрямка.

Не след много време по улицата край тях мина пърпорещ трактор с прикачено раздрънкано ремарке. Тази шумотевица ги стресна и извади от унеса им и двете отново поведоха разговора по злободневните за тях теми - пенсийките, коледните добавки, бежанците, налегналите ги болести и т.н. докато слънцето заходи зад високия хълм и ги подкани да си тръват по домовете си.

Дочул и записал: Атанас Личев,
С. Дълбок извор, Първомайско

НРАВИ ОТ 1989 г.

Събраха се животните в гората
да извоюват свободата свята.
Презряха царската корона.
Лъва изхвърлиха от трона.
Развяха знамената
и викове... „Ура!“
ехтяха в небесата.
Управниците грабелни години,
пребоядисаха се бързо сини
и на властта във дебрите се скриха,
дори хорце си там извиха.
И нови депутати
издигнаха с плакати:
„Свален е старият режим!“
/Излезе то мъгла и дим/.
Не мина много време,
след тях се чу ръмжене.
Един на друг си биха шута
за БУТА
кой кокала да гложде,
кой месото,
защото
такъв е нравът ни от паметивека
и при животните,
и при Човека!

Стоян Колдов

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО...

В парламента
не искат задължително гласуване,
но е ясно като две и две:
че искат задължително купуване
на гласове!

Бодил Розин

ДАРИТЕЛИ

Димо Димов от Първомай - 20,00 лв.
Тако Караиванов - 20,00 лв.
Атанас Личев - 16,00 лв.
Златка Толева - 10,00 лв.
Йордан Борисов - 10,00 лв.

Благодарим ви, скъпи приятели!

БУДИТЕЛИТЕ - ДУХОВНИ
ВОДАЧИ НА НАРОДА

оа стр. 1

Те бяха истински народни будители в най-точния смисъл на думата. Благодарение на тях и техните последователи България оцеляваше, извоюваше свободата си и се развиваше през вековете.

Будителите винаги са били духовна опора на народа ни. Те са ни нужни и днес в нашето бездуховно, задрямало и забързано време, за да ни будят. Особено са ни нужни в днешните тежки и тъжни за обикновените хора дни. Затова нека не проспиваме Деня на будителите. Нека не го отбелязваме само формално. Днешните и бъдещи поколения българи трябва да се учат от родолюбивите идеи, от нравствената чистота и от всеотдайната служба на Отечеството, завещани ни от народните будители. Техният възвишен пример ни е нужен днес и утре. За да имаме моралното право да се наречем техни потомци и достойни граждани на Република България. За да се постигне достойна участ за народа и Отечеството ни.

Кирил Назъров

ОТКРАДНАТ ПРАЗНИК

Утре е Петковден - съборът на селото. По „славейчето“ съобщиха, че тази година няма да има събор. Въпреки това бригадирът на първа полевъдна бригада Христо Иванов-Чилика предупреди хората си, че ще почнат оранта през нощта, за да привършат и се приберат за празничната трапеза. Всички имат близки и приятели в околните села и може някой да се сбърка и дойде на гости.

Чилика е висок, набит, червендалест, с ниско подстригана кестенява коса и дълги рижи мустаци. Силен и подвижен веселяк. Голям мераклия на коне. Само Иван Беровски имаше по-добри коне от неговите в село, но той беше и по-имотен и Чилика се примиряваше с максимата „С млад не се бори и с богат не се мери“. За проявена храброст във войната беше награден с два ордена - български кръст за храброст 3-та степен и със съветски. Беше тежко ранен, та се лекува близо година, но оздравя напълно. Раняването и ордените го издигнаха в очите на селяните му и всички от уважение почнаха да му викат бай Христо Чилика.

Вечерта преди празника със стопанката си, буля Стояна, подготвиха всичко за празничната трапеза - и чорбата, и печеното. Дремна няколко часа и замина за къра. Оряха на големия блок в „Бранището“. Преди години тази мера беше церова гора. След образуването на ТКЗС беше изсечена, изкоренена и разорана. Равна е като тепсия и до хоризонта не се вижда никакво дърво. Наскоро беше валил дъжд и оранта спореше. Конете бяха добре гледани и яки. Чилика сам беше си избирал членовете на бригадата. Всички бяха съвестни и работливи. „Сайбии ми трябват“ беше казал на дядо Недю - първият председател на ТКЗС-то и той му разреши да си избира.

Към девет часа спряха, за да си отдъхнат конете, а те да хапнат по залък и да се подкрепят. Пушачите изпушиха по една цигара и браздите залягаха една след друга.

Наближаваше пладне, когато Чилика спря на края, избърса с ръкав потта, оросила челото му и извика:

-Край! Стига толкова! Нормата е надхвърлена.

Орачите шумно прибраха плуговете и каруците затрополиха към село.

Когато наближиха първите къщи забелязаха пазванти с пушки.

-Стой! - извика един млад непознат мъж.

Чилика дръпна юздите и конете се заковаха на място.

-Къде отивате?

-Отиваме си вкъщи - отговори Чилика.

-Няма да си ходите, ще обърнете каруците и ще отидете да орете. Имаме заповед никога да не пускаме в селото до вечерта.

-Няма да се върнем!

-Назад! - гневно извика непознатият и извади пистолета си.

Христо Чилика скочи от каруцата и се приближи към него. Наскачаха и останалите. Младежът насочи пистолета към тях.

-Не се приближавайте, ще стрелям!

-Момче, при Драва-Соболч немците набиха два куршума в мен и не ме затриха. Ти ли сега искаш да ме затриеш? Свали пицкова! - с разтреперан глас каза Чилика.

Младежът се поколеба, свали пистолета, но с твърд глас каза:

-Разберете! Няма да има събор, няма да има празник, днес си е обикновен делничен ден.

-Имота ни взехте, сега и празника ли искате да ни вземете? - обади се Петър, най-заможният член на бригадата.

-Мълчи, Пешо! Ние с младежа ще се разберем, види ми се наше, селско момче - Чилика махна с ръка към Петър и се обърна пак към младия мъж.

-Другарю, не те познавам, не си нашенец, но трябва да се разберам. Преизпълнихме си нормата и ни се полага почивка.

-Сега не! Ще се разберам, само ако обърнете каруците обратно.

-Качвайте се и ме следвайте! - Чилика постоя още един миг, измери с присвити очи непознатия и двамата пазванти и се качи на каруцата.

-Дий! - дръпна юздите и зави встрани. Камшикът му изплющя по гърбовете на конете и те се стрелнаха галопиращи към селото.

Младежът вдигна пистолета и стреля няколко пъти във въздуха. Когато и последната каруца профуча край него, той отпусна ръката си и извика след каруцарите:

-Мамка ви, гадове!

Двамата пазванти стояха като гръмнати. Пушките им стърчаха през рамо, като тояги. Това ядоса още повече младежа и той си изля гнева върху тях.

-Дръвници! Защо не стреляхте и вие?

-Как ще стреляме, бе другарю?

-Гадовете трябва да се бият!

-Прощавай, другарю, но Христо Чилика не е гад. Ти не го познаваш. Два ордена има от войната и е най-добрият бригадир в стопанството.

-Знаех си, че няма да го спрем - обади се за първи път вторият пазвантин Денчо. Той беше смирен, тих човечец и увисналата на гърба му пушка не подхождаше нито на ръста му, нито на смирението му. Представителят на Околийския съвет го стрелна с очи и гневът му се върна.

-Вие сте баби! Кой ви даде тези пушки? На вас и криваци ви са много.

Псувните му проекаха в смълчаното поле.

В това време бригадата подсушаваше потта на конете, която бе избила на бяла пяна под каишите на амуницията. Бягството наподобяваше кушия с каруци. След подсушаването един по един се изнизаша из портала на стопанството и с бързи крачки се отправиха към домовете си.

Когато Христо Чилика влезе в двора, той се спря стъписан. Дворът беше празен. Откъм къщата не се чуваше гълчава. Поспря се за малко и му стана чоглаво. Всяка година на този ден тук беше пълно с каруци. Къщата с хора, а сега - глуха тишина. На прага го посрещна буля Стояна.

-Не ги пуснаха - изхлипа тя. След това на пресекулки продължи - кака Пена и бачо с децата бяха дошли. Имаше и много твои приятели. Върнаха всички сборяни. От града хора с пищови и от село с пушки им преградиха пътя. Кака ревеше оттатък, а аз - от тука. И дечурлигата се разреваха, но никой не се смили да пусне поне тях. Чучичката да ги тръшне дано... клетвите на буля Стояна заваляха като порой.

Чилика влезе в голямата одая. Празничната трапеза беше подредена. Седна на един стол, облегна се на стената и притвори очи. Спомни си миналите събори. Видя роднините и приятелите си. Ядат, пият и пеят. Зет му Здравко свири с гайдата, а сборяните играят. Веселие, прикази, смях, гълчава, а сега тишина, мъртвило. Само жена му опява в другата стая.

Той стана, надигна пълната кана с вино и я пресуши. Избърса мустациите си и удари с юмрук по масата.

-Ех, Пешо, права ти беше приказката, те и празника ни взеха.

Гласът му, непознат и дрезгав, отекна в празната одая.

Димитър Бойновски,

„Откраднат празник“, Русе, 1997 г.

ЗЕМЕДЕЛСКАТА КОРОНА

Къде са дребните душици,
що името ни взеха без закон?
Потайно чешат си езици
и чакат да се върнат на бял кон.

Блазе ви, превзети „мъжкари“?
Носовете покажете си поне!
Къде сте, о, вий земни твари!?
Мърша! Не сте узрели за бране!

Но Земеделско име стогодишно
не е за всекиго на таз земя!
И беше толкова излишно!
Невърстната ви „рожба“ онемя.

Днес светът е джунгла, страшен лес!
Да,! Друг на картината е фона.
Трябва много обич, мъжка чест!
Тежи тя земеделската корона!

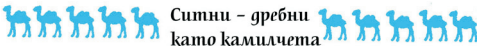
Васил Калфов

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

редактори:
Габриела Цанева
Кирил Назъров
технически сътрудник:
Маргарита Нешкова
предпечат: Г. Цанева

контакти:
София, 1000
бул. „Дондуков“ №38;
gabrielle@mail.bg

интернет:
litzemedelskozname.free.bg
litzemedelskozname.blogspot.com
litzzname.blog.bg
kiril_draguch@abv.bg
litzemedelsko_zname@mail.bg

ДОЧУТ РАЗГОВОР МЕЖДУ ДВЕ
ВЪЗРАСТНИ СЪСЕДКИ

-Пено-о-о-о, Пено ма! На тия изборе куметски за когива че гласуваш?

-Леле, Гано-о-о, сите кандидати са от убави, по-убави, младоци и били с фисше убразование. И я да не ги обидя, че им тегля чертата на общо уснование!

-Ама така бюлетината ти става нефалидна!

-Бе, фалидна-нефалидна, с тия очни пердета, каквото и да направя, ще ми е от Господа простено! А ти Гане че гласуваш ли?

-Мисля да не одам да гласувам за тия поразници! Те все големи неща обещават, а сетне ги забуравят! Но ако некой от тях направи тайно дарение на моите внуци, че гласувам за него на драго сърце! - и замълча дискретно...

В настъпилата пауза двете съседки неусетно се унесоха в сладка дрямка.

Не след много време по улицата край тях мина пърпорещ трактор с прикачено раздрънкано ремарке. Тази шумотевица ги стресна и извади от унеса им и двете отново поведоха разговора по злободневните за тях теми - пенсийките, коледните добавки, бежанците, налегналите ги болести и т.н. докато слънцето заходи зад високия хълм и ги подкани да си тръват по домовете си.

Дочул и записал: Атанас Личев,
С. Дълбок извор, Първомайско

НРАВИ ОТ 1989 г.

Събраха се животните в гората
да извоюват свободата свята.
Презряха царската корона.
Лъва изхвърлиха от трона.
Развяха знамената
и викове... „Ура!“
ехтяха в небесата.
Управниците грабелни години,
пребоядисаха се бързо сини
и на властта във дебрите се скриха,
дори хорце си там извиха.
И нови депутати
издигнаха с плакати:
„Свален е старият режим!“
/Излезе то мъгла и дим/.
Не мина много време,
след тях се чу ръмжене.
Един на друг си биха шута
за БУТА
кой кокала да гложде,
кой месото,
защото
такъв е нравът ни от паметивека
и при животните,
и при Човека!

Стоян Колдов

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО...

В парламента
не искат задължително гласуване,
но е ясно като две и две:
че искат задължително купуване
на гласове!

Бодил Розин

ДАРИТЕЛИ

Димо Димов от Първомай - 20,00 лв.
Тако Караиванов - 20,00 лв.
Атанас Личев - 16,00 лв.
Златка Толева - 10,00 лв.
Йордан Борисов - 10,00 лв.

Благодарим ви, скъпи приятели!